Gemeente Bergen op Zoom

RVB25-0007

Voorlegger Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB)
Nummer voorstel	:	RVB25-0007
Datum voorstel	:	17-02-2025
Portefeuillehouder(s)	:	Dhr. H.P. Verroen
Contactpersoon	:	B. Kuijpers
Afdeling	:	Vastgoed en Grondzaken
Contactpersoon Email	:	b.kuijpers@bergenopzoom.nl
Programmanummer en -naam	:	6. Duurzaamheid

Voorstel:

1. De in het Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB) geformuleerde 7 bestuurlijke keuzes te onderschrijven;
    a. We vormen gebiedscoalities voor het optimaal benutten van de schaarse capaciteit op het elektriciteitsnet.
    b. We maken procesafspraken over de bovenlokale warmteprogrammering.
    c. We geven prioriteit aan de stimulering van energiehubs.
    d. We zijn als regio solidair met de Powerport, een gebied waar veel energieprojecten bij elkaar komen die van groot maatschappelijk en economisch belang voor de gehele regio zijn. Bij iedere locatiekeuze voor de Powerport stellen wij onszelf de vraag of een deel van de ruimtevraag elders in de regio overgenomen kan worden.
    e. We voeren regie op de ruimtelijke verdeling van batterijparken.
    f. We kiezen voor kansrijke waterstofclusters.
    g. We voeren regie op de opschaling van groen gasproductie.

2. De volgende wensen en bedenkingen in te dienen op het voorliggende plan RPE-WBEB;
    a. Bergen op Zoom levert een forse bijdrage aan de ontwikkeling van een robuust regionaal energiesysteem, door de komst van het 380 kV hoogspanningsstation in Halsteren.
    b. Betreffende bestuurlijke keuze 4, dat de solidariteit voor energieprojecten onderschreven wordt, maar dat Bergen op Zoom eerst zelf meer contouren wil aanbrengen t.b.v. de invulling van de Auvergnepolder, voordat we op de verzoeken van Powerport kunnen reageren.
    c. De gemeente Bergen op Zoom verzoekt om een verduidelijking op initiatieven ten aanzien van onderzoeken naar bovenlokale warmtenetten.
    d. De gemeente Bergen op Zoom vraagt aandacht voor de communicatie naar inwoners en bedrijven over deze RPE-WBEB.

Type voorstel:

☑ Kaderstellend
☐ Controlerend
☐ Rest

Zijn in het voorstel één of meer van de volgende aspecten van toepassing?

	Ja	Nee
Zijn doelen en/of effecten beschreven	☑	☐
Financiële consequenties	☐	☑
Gevolgen voor de schuldenlast	☐	☑
Inspraakverordening van toepassing	☐	☑

Communicatieparagraaf:

Voor het opstellen van de RPE-WBEB is een uitgebreid participatietraject doorlopen waarbij op verschillende manieren in gesprek is gegaan met inwoners en stakeholders uit de regio. Een uniek onderdeel hiervan was het burgerforum, waarbij door loting geselecteerde inwoners vijf keer bijeenkwamen om mee te denken over grootschalige energieopwekking. Daarnaast is er een ‘tour’ door West-Brabant gegaan om op een laagdrempelige manier met verschillende groepen inwoners (ongeveer 400) te spreken over thema's als rechtvaardigheid, betaalbaarheid en solidariteit in de energietransitie. De RES-organisatie organiseerde ook een grote stakeholderbijeenkomst uit verschillende sectoren en een EnergieDag met als thema 'Beter in balans'. Voor continue afstemming is een klankbordgroep actief die vier tot zes keer per jaar bijeenkomt. Om een breed publiek te bereiken, wordt gebruik gemaakt van de website RES West-Brabant, webinars, podcasts en LinkedIn. Ook zijn alle gemeenteraden meegenomen tijdens raadsledenbijeenkomsten.

Samenvatting:

In 2021 is de RES West-Brabant 1.0 vastgesteld, waarin is opgenomen hoe de regio West-Brabant is 2030 haar opgave voor 2,2 TWh duurzame opwek gaat realiseren. In 2024 is gewerkt aan een verbrede en verdiepende energiestrategie (ten opzichte van RES West-Brabant 1.0): het Regionaal Plan Energiesysteem - West-Brabant in Balans. Deze zet in op een robuust en toekomstbestendig regionaal energiesysteem met aandacht voor elektriciteit, warmte, waterstof en groen gas en de balans tussen vraag en aanbod. Deze strategie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met inwoners, klankbordgroep, gemeenteraden en stakeholders, waarbij aandacht is besteed aan betaalbaarheid, rechtvaardigheid en solidariteit. Er zijn zeven bestuurlijke keuzes voorgelegd. Het college van burgemeester en wethouders biedt het Regionaal Plan Energiesysteem – West Brabant Energie in Balans ter consultatie aan, aan de gemeenteraad. De gemeenteraad wordt nu gevraagd haar wensen en bedenkingen te delen over het Regionaal Plan Energiesysteem – West Brabant Energie in Balans en daartoe doet het college met dit raadsvoorstel een voorstel aan de gemeenteraad.

Bijlagen: (geef aan of een bijlage is bijgevoegd of ter inzage is gelegd; benoem en nummer deze bijlagen)

Bijlage nr.	Omschrijving	Bijgevoegd/Ter inzage
	Regionaal Plan Energiesysteem – West Brabant Energie in Balans	

Gemeente Bergen op Zoom

RVB25-0007

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	:	27-03-2025
Nummer	:	RVB25-0007
Onderwerp	:	Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant Energie in Balans (RES 2.0)

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De in het Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB) geformuleerde 7 bestuurlijke keuzes te onderschrijven;
    a. We vormen gebiedscoalities voor het optimaal benutten van de schaarse capaciteit op het elektriciteitsnet.
    b. We maken procesafspraken over de bovenlokale warmteprogrammering.
    c. We geven prioriteit aan de stimulering van energiehubs.
    d. We zijn als regio solidair met de Powerport, een gebied waar veel energieprojecten bij elkaar komen die van groot maatschappelijk en economisch belang voor de gehele regio zijn. Bij iedere locatiekeuze voor de Powerport stellen wij onszelf de vraag of een deel van de ruimtevraag elders in de regio overgenomen kan worden.
    e. We voeren regie op de ruimtelijke verdeling van batterijparken.
    f. We kiezen voor kansrijke waterstofclusters.
    g. We voeren regie op de opschaling van groen gasproductie.

2. De volgende wensen en bedenkingen in te dienen op het voorliggende plan RPE-WBEB;
    a. Bergen op Zoom levert een forse bijdrage aan de ontwikkeling van een robuust regionaal energiesysteem, door de komst van het 380 kV hoogspanningsstation in Halsteren.
    b. Betreffende bestuurlijke keuze 4, dat de solidariteit voor energieprojecten onderschreven wordt, maar dat Bergen op Zoom eerst zelf meer contouren wil aanbrengen t.b.v. de invulling van de Auvergnepolder, voordat we op de verzoeken van Powerport kunnen reageren.
    c. De gemeente Bergen op Zoom verzoekt om een verduidelijking op initiatieven ten aanzien van onderzoeken naar bovenlokale warmtenetten.
    d. De gemeente Bergen op Zoom vraagt aandacht voor de communicatie naar inwoners en bedrijven over deze RPE-WBEB.

Inleiding

Met dit raadsvoorstel bieden we u nu het Regionaal Plan Energiesysteem – West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB, voorheen de werktitel de RES 2.0) aan. Wij verzoeken u uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken betreffende de zeven bestuurlijke keuzes, die in dit document zijn gemaakt. De bestuurlijke keuzen die in dit document zijn gemaakt verschillen niet qua prioritering. Met andere woorden, de ene keuze is niet belangrijker dan de andere keuze.
In 2021 is de RES West-Brabant 1.0 vastgesteld met daarin de regionale ambities voor duurzame energieopwekking. Voor iedere gemeente is een lijst met gerealiseerde en potentiële projecten opgesteld. Vervolgens is in 2023 een stand van zaken gepresenteerd in de voortgangsrapportage. Het RPE-WBEB bouwt

voort op waar de regio West-Brabant nu staat met duurzame opwek. Tegelijkertijd wordt de opgave verbreed en verdiept naar het hele energiesysteem. Het bod van RES 1.0 (2,2 TWh) wijzigt niet en wordt niet uitgebreid. De RES West Brabant heeft in totaal 1,7 TWh gerealiseerd en 0,5 TWh zit in de pijplijn, zodat het bod van 2,2 TWh goed haalbaar lijkt.

Een belangrijk kenmerk van de RPE-WBEB is de ontwikkeling naar een regionaal energiesysteem dat bestaat uit vier energiedragers: elektriciteit, warmte, waterstof en groen gas. Deze combinatie zorgt voor een meer diverse en robuuste energievoorziening in de toekomst. Daarnaast wordt in de nieuwe aanpak nu een gebiedsgerichte wijze van werken gehanteerd, waarbij gewerkt wordt met vijf deelgebieden. Dit maakt een betere regionale afstemming mogelijk.

Een ander belangrijk kenmerk is de integrale benadering. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar energie als losstaand thema, maar wordt het in samenhang gebracht met andere maatschappelijke opgaven. Ook is er in de RPE-WBEB meer aandacht voor de maatschappelijke impact van de energietransitie en de betaalbaarheid voor inwoners. Dit om de overgang naar duurzame energie voor iedereen haalbaar en betaalbaar blijft.

In mei 2024 zijn verschillende bijeenkomsten voor raadsleden georganiseerd door het samenwerkingsverband Regionale Energie Strategie (RES) West-Brabant voor haar deelnemende gemeenten. Tijdens deze bijeenkomsten stonden de uitdagingen rond netcongestie, verduurzaming van warmte om huizen mee te verwarmen en het geven van een plek aan energie-infrastructuur in ons landschap centraal.

In november 2024 bent u door het college per brief (U24-008736) geïnformeerd over de voortgang van de Regionale Energiestrategie West - Brabant 2.0 en het besluitvormingsproces. In deze brief is aangegeven dat het college in januari 2025 de conceptversie aangeboden zou krijgen tegelijk met de andere gemeenten en deze vervolgens zou aanbieden aan uw raad om ruimte te geven voor wensen en bedenkingen.

Tijdens de Raadsledenbijeenkomst van 3 december 2024 heeft uw raad een toelichting van het programmateam RES West-Brabant gekregen. Zij zijn met uw raad op dat moment in dialoog gegaan om ervaringen op te halen, maar ook om tips en wensen op te halen die leven bij uw achterban in de gemeente Bergen op Zoom.

Beoogd maatschappelijk effect/doelstelling

Met het Regionaal Plan Energiesysteem – West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB) wordt beoogd een robuust en toekomstbestendig regionaal energiesysteem te realiseren dat duurzaam, betaalbaar, en maatschappelijk gedragen is. Dit systeem draagt bij aan de overgang naar CO2-neutrale energievoorziening en bevordert solidariteit tussen gemeenten door de lusten en lasten eerlijk te verdelen. Daarnaast speelt het een cruciale rol in het versterken van de regionale infrastructuur en het creëren van synergie tussen energieopwekking en andere maatschappelijke opgaven, zoals ruimte, milieu en betaalbaarheid.

Uitwerking voorstel

Hoe ver is de gemeente Bergen op Zoom?
In de gemeente Bergen op Zoom zijn er aan duurzame opwek al projecten gereed of in de pijplijn (hierbij is al een vergunning verleend of een SDE beschikking afgegeven). Onderstaande tabel geeft een overzicht van de projecten die op dit moment al lopen, in de pijplijn en voorbereiding zijn, of nog op te starten.[1]

	Bestaand	Voorbereiding	Pijplijn	Nog op te starten	Totaal
Wind op land	18	48	24	0	90
Zon op veld	2	0	6	0	8
Zon op gebouw	17	0	9	64	90
Totaal	37	48	39	64	188[2]

Bij wind op land leveren de bestaande windmolens langs de Bandijk 18 GWh duurzame elektriciteit, deze zijn gerealiseerd voordat er afspraken gemaakt zijn over de RES 1.0 en maken daar dus geen onderdeel uit van deze afspraak. Door de geplande, in voorbereiding zijnde opwaardering, komt daar nog 24 GWh opwek bij. Aan nieuwe windmolens zijn er twee initiatieven bekend, waarvan er slecht één nodig is om de resterende 48 GWh opwek aan wind te realiseren.
Bij zon op veld zijn twee pilotprojecten benoemd: zonneveld Dassenberg en zonnepark Zuidgeest. Beide zijn vergund en aangelegd. Bij zon op dak hebben diverse bedrijven al PV panelen geplaatst. De aanwezige netcongestie kan een reden zijn dat sommige initiatieven nog geen contract krijgen bij Enexis om de opgewekte energie aan het net te leveren.

Komst 380 kV station in Halsteren
De gemeente Bergen op Zoom heeft in september 2024 de komst van een 380 kV hoogspanningsstation mogelijk gemaakt.. De energievoorziening in de regio wordt daarmee robuuster. Opgemerkt wordt dat dit station een enorme (landschappelijke) impact heeft. Bij de start van het RES 1.0 proces was de komst van het 380 kV station niet voorzien.

Achtergrond
Het RPE-WBEB (voorheen met werktitel RES 2.0) is een verbreding en verdieping op de in 2021 vastgestelde RES West-Brabant 1.0. Waar de RES West-Brabant 1.0 vooral gericht was op duurzame elektriciteitsopwekking (zon en wind), maakt het RPE-WBEB een belangrijke ontwikkeling door naar een integrale aanpak van het energiesysteem. Het eerder gestelde doel uit de RES West-Brabant 1.0 van 2,2 TWh duurzame elektriciteit in 2030 blijft gehandhaafd, maar wordt aangevuld met mogelijkheden voor andere energiedragers om het totale systeem in balans te houden en minder kwetsbaar te maken.

[1] Onderstaande cijfers geven de GWh weer.

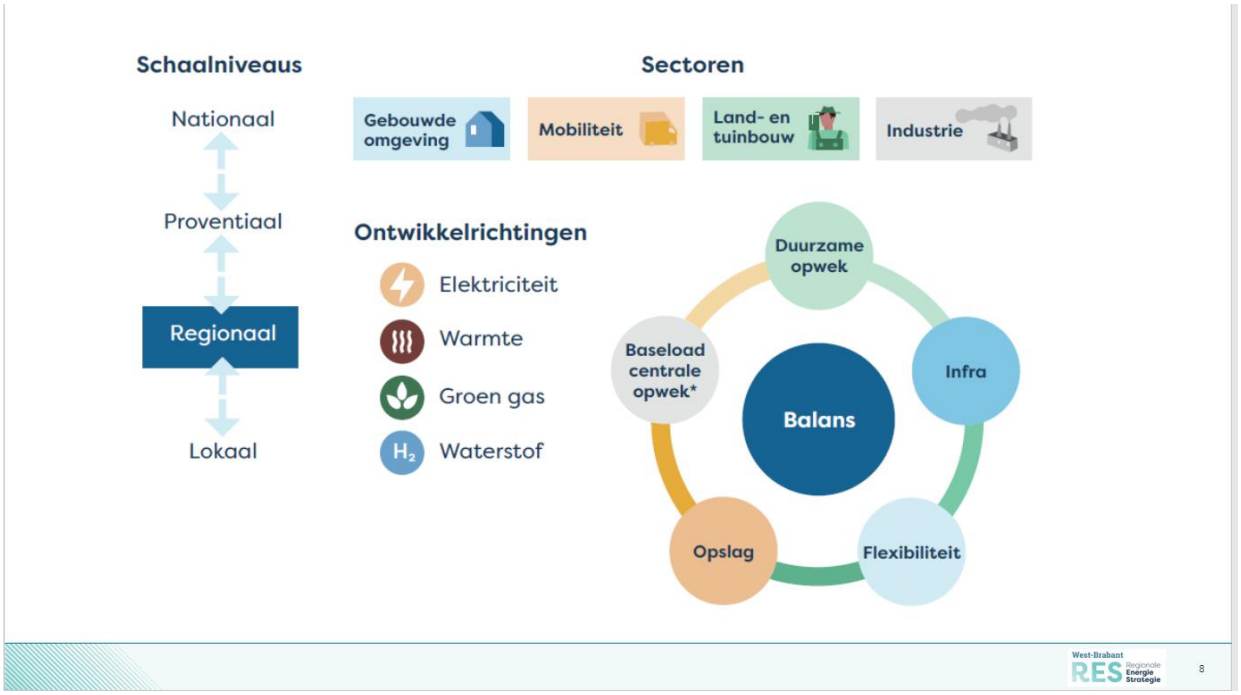

Bestuurlijke keuzes

Om voorbereid te zijn op de toekomst als het gaat om het regionaal energiesysteem is het belangrijk om nu bestuurlijke keuzes te maken of richting te kiezen. In het RPE-WBEB staan zeven belangrijke bestuurlijke keuzes die belangrijk zijn voor ons regionaal energiesysteem van de toekomst. Sommige keuzes zijn inhoudelijk, andere procesmatig. Om te komen tot de bestuurlijke keuzes is gekeken naar publieke belangen en leidende principes. De publieke belangen zijn betaalbaar en economisch krachtig, rechtvaardig, betrouwbaar en veilig, ruimte en milieu, duurzaam, transparante afweging belangen. De leidende principes zijn: verantwoordelijkheid zo laag mogelijk in het systeem (met solidariteit tussen gemeenten), versterken van het regionale systeem, optimaal benutten van duurzame regionale bronnen en van de regionale infrastructuur.

De concrete bestuurlijke keuzes in RPE-WBEB zijn:

1. We vormen gebiedscoalities voor het optimaal benutten van de schaarse capaciteit op het elektriciteitsnet.
2. We maken procesafspraken over de bovenlokale warmteprogrammering.
3. We geven prioriteit aan de stimulering van energiehubs.
4. We zijn als regio solidair met de Powerport, een gebied waar veel energieprojecten bij elkaar komen die van groot maatschappelijk en economisch belang voor de gehele regio zijn. Bij iedere locatiekeuze voor de Powerport stellen wij onszelf de vraag of een deel van de ruimtevraag elders in de regio overgenomen kan worden.
5. We voeren regie op de ruimtelijke verdeling van batterijparken.
6. We kiezen voor kansrijke waterstofclusters.
7. We voeren regie op de opschaling van groen gasproductie.

Bestuurlijke besluitvorming in de raad

Tijdens de Raadsledenbijeenkomst van 3 december 2024 heeft uw raad een toelichting van het programmateam RES West-Brabant gekregen. Zij zijn met uw raad op dat moment in dialoog gegaan om ervaringen op te halen, maar ook om tips en wensen op te halen die leven bij uw achterban in de gemeente Bergen op Zoom.

Met het nu voorgelegde raadsvoorstel wordt gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen mee te geven op het concept RPE-WBEB.

Eind maart 2025 ontvangen de colleges van de deelnemende gemeenten de eindversie van de RES. Het college beoordeelt of de ingebrachte wensen en bedenkingen correct zijn verwerkt. Indien dit het geval is, ontvangt u hierover een informerende raadsbrief. Mocht blijken dat dit niet zo is, dan krijgt u in april 2025 – met een raadsvoorstel - de mogelijkheid om formeel te reageren.

Argumenten voor:
Een belangrijk aspect van RPE-WBEB is de ontwikkeling naar een volledig energiesysteem dat bestaat uit vier energiedragers: elektriciteit, warmte, waterstof en groen gas. Tevens wordt met RPE-WBEB nu een gebiedsgerichte aanpak gehanteerd, waarbij gewerkt wordt met vijf deelgebieden, in plaats van individuele gemeentelijke bijdragen. Dit maakt een betere regionale afstemming mogelijk. Een belangrijk voordeel is de integrale benadering. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar energie als losstaand thema, maar wordt het in samenhang gebracht met andere maatschappelijke opgaven. Ook is er in de RPE-WBEB meer aandacht voor de maatschappelijke impact van de energietransitie en de betaalbaarheid voor inwoners. Dit om de overgang naar duurzame energie voor iedereen haalbaar en betaalbaar blijft

Argumenten tegen, alternatieven en risico's:
Het RPE-WBEB richt zich op verschillende belangrijke uitdagingen die opgepakt worden op weg naar een robuust en toekomst gericht regionaal energiesysteem. Een van de meest urgente uitdagingen is de netcongestie op het elektriciteitsnet. Vraag en aanbod van energie is nu niet optimaal op elkaar afgestemd waardoor het elektriciteitsnet piept en kraakt. Daarnaast is het vinden van geschikte locaties voor energie-infrastructuur een complexe opgave, waarbij rekening gehouden moet worden met zowel ruimtelijke als maatschappelijke aspecten. Het integraal bekijken van deze opgaven in een gebied is daarbij van groot belang.

We geven wel nadrukkelijk aan dat Bergen op Zoom een forse bijdrage levert aan de ontwikkeling van een robuust regionaal energiesysteem, door de komst van het 380 kV hoogspanningsstation in Halsteren. Voor wat betreft bestuurlijke keuze 4 gericht op solidariteit met Powerport hebben we in de wensen en bedenkingen specifiek aangegeven dat de solidariteit voor energieprojecten onderschreven wordt, maar dat Bergen op Zoom eerst zelf meer contouren wil aanbrengen t.b.v. de invulling van de Auvergnepolder, voordat we op de verzoeken van Powerport kunnen reageren.
Ook wil de gemeente Bergen op Zoom aangeven dat er een verduidelijking zal moeten komen op initiatieven ten aanzien van onderzoeken naar bovenlokale warmtenetten. In zijn algemeenheid zal extra aandacht worden gevraagd voor de communicatie naar inwoners en bedrijven over deze RPE-WBEB.

Geïdentificeerde risico's

Risico-onderdelen	NvT	Laag	Neutraal	Hoog
1. Realiseren maatschappelijke effecten			x	
2. Politiek-bestuurlijk en draagvlak			x	
3. Imago gemeente			x	
4. Algemene en externe omgeving			x	
5. Veiligheid			x	
6. Financiën		x		
7. Juridisch			x	
8. Planning			x	
9. Kwaliteit uitvoering			x	
10. Capaciteit organisatie en samenwerking partners		x		

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De secretaris,

J. Perfors

De burgemeester,

drs. M. Mulder MSc.

Gemeente Bergen op Zoom

RVB25-0007

Raadsvoorstel

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 17 februari 2025, nr. RVB25-0007;

BESLUIT:

Als gemeenteraad te besluiten:

1. De in het Regionaal Plan Energiesysteem West-Brabant Energie in Balans (RPE-WBEB) geformuleerde 7 bestuurlijke keuzes te onderschrijven;
    a. We vormen gebiedscoalities voor het optimaal benutten van de schaarse capaciteit op het elektriciteitsnet.
    b. We maken procesafspraken over de bovenlokale warmteprogrammering.
    c. We geven prioriteit aan de stimulering van energiehubs.
    d. We zijn als regio solidair met de Powerport, een gebied waar veel energieprojecten bij elkaar komen die van groot maatschappelijk en economisch belang voor de gehele regio zijn. Bij iedere locatiekeuze voor de Powerport stellen wij onszelf de vraag of een deel van de ruimtevraag elders in de regio overgenomen kan worden.
    e. We voeren regie op de ruimtelijke verdeling van batterijparken.
    f. We kiezen voor kansrijke waterstofclusters.
    g. We voeren regie op de opschaling van groen gasproductie.

2. De volgende wensen en bedenkingen in te dienen op het voorliggende plan RPE-WBEB;
    a. Bergen op Zoom levert een forse bijdrage aan de ontwikkeling van een robuust regionaal energiesysteem, door de komst van het 380 kV hoogspanningsstation in Halsteren.
    b. Betreffende bestuurlijke keuze 4, dat de solidariteit voor energieprojecten onderschreven wordt, maar dat Bergen op Zoom eerst zelf meer contouren wil aanbrengen t.b.v. de invulling van de Auvergnepolder, voordat we op de verzoeken van Powerport kunnen reageren.
    c. De gemeente Bergen op Zoom verzoekt om een verduidelijking op initiatieven ten aanzien van onderzoeken naar bovenlokale warmtenetten.
    d. De gemeente Bergen op Zoom vraagt aandacht voor de communicatie naar inwoners en bedrijven over deze RPE-WBEB.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 27 maart 2025

De griffier,	De voorzitter,
drs. E.P.M. van der Meer	drs. M. Mulder MSc.